

Sąlygotoji kilmė

DZENO MEISTRAS SEUNG SANAS

Lankydamasis Sambosa šventykloje, esančioje Kalifornijos Carmel Valley vietovėje, sekmadienio vakarą Seung Sanas Soen Sa pasakė dharmos kalbą dideliam lankytojų būriui.

Soen Sa, artindamasis prie stalo kambario priekyje, pakėlė lazdą ir nupiešė ore ratą. O tada paklausė: "Žinote, kas tai yra? Jei sakysite, kad žinote, uždrošiu jums lazda trisdešimt kartų; jei sakysite, kad nežinote, irgi uždrošiu jums lazda trisdešimt kartų. Kodėl?" Kelis mirksnius patylėjęs jis trinktelėjo lazdos galu į stalą. Tada tarė: "Šiandien – sekmadienis“.

Po to pasakė tokią kalbą:

Budos žodžiai moko: „Būtį ar nebūtį sąlygoja priežasčių ir pasekmių tąsa“. Budizme sąlygotas gyvenimas yra laikomas nuolat kintančių reiškinių tąsa. Senėjimas ir mirtis priklauso nuo gimimo, kuris savo ruožtu priklauso nuo tapsmo. Tapsmas priklauso nuo prisirišimo, prisirišimas priklauso nuo pažiūrų ir mąstymo, pažiūros ir mąstymas priklauso nuo sąmonės. Ši sąlygų tąsa įsiamžina, sukeldama kentėjimą, kurio laipsnį nustato karma. Karma gali būti apibrėžiama kaip valingas veiksmas ar pasirinkimas.

Į šį pasaulį atėjote ne todėl, kad taip buvote suplanavę ar taip panorėjote. Gimėte todėl, kad jūsų karma ir jūsų tėvų karma privertė jus būti čia. Pagal budizmą, niekas neįvyksta atsitiktinai, be priežasties; taip įvykti verčia karma. Mes čia Sambosos šventykloje susirinkome neatsitiktinai.

Vieni gimsta po laiminga žvaigžde, kiti garsiose šeimose, dar kiti varge: keli gimsta baltieji, keli – juodaodžiai, keli – geltonodžiai. Visi žmonės turi skirtingas fizines savybes, kitokias asmenybes, protinius gabumus, pažiūras ir taip toliau.

Kas toks kuria šitokią visatą, kur nuolat vis kažkas vyksta? Dievas? Buda? Nė vienas! Atsakymas – griežtai pagal taisyklę veikiantis priežastingumas. Budizmas aiškina priežasčių ir pasekmių įtaką gyvenimo tąsai kaip sąlygotosios kilmės mokymą (doktriną). Čia aiškiai parodoma, kaip priežastis tampa pasekme, o pasekmė vėl tampa priežastimi. Pagal tuos pačius požymius nuolatinis gimimo ir mirties atsikartojimas buvo vykusiai palygintas su ratu. Mirtis nėra išėjimas, bet tikrai įžanga į atgimimą. Kol šis procesas atsikartodamas tęsiasi, kentėjimas yra neišvengiamas.

Troškimai, ar prisirišimai, sukelia mąstymą, kuris savo ruožtu sukelia žmogiškąsias kančias. Jūsų mąstymas turi įtakos ne tikai jums patiems bet taip pat ir visam kam aplinkui ir verčia jus sąmonės lobyne (*alaja-vidžnianoje*) kaupti karmą. O tai sukelia nuolatinio kentėjimo būseną.

Tokiu būdu, kad nebekentėtumėte, iš pradžių turite liautis galvoję. Jei sukuriate mintį ar imate ko nors trokšti, tai atskiriate save nuo viso kito. Kai negalvojate, tada jūs ir visi žmonės esate viena ir nebelieka jokio kentėjimo.

Neprotaujantis, nenorintis protas yra tuščias. Tačiau tuštumo, tuštumos sąvoka budizme tikrai neatmeta kasdieninio proto kuriamos tikrovės, kurią mes patiriame savo pojūčiais; tuštumu greičiau yra apibūdinamas klaidingų įvaizdžių atmetimas, kad pamatytume pasaulį ir daiktus tokius, kokie jie yra iš tikrųjų.

Buda pasakė: „Žmonės ateina ir išeina tuščiomis rankomis. Tad iš kur jie atsiranda ir kur pradingsta? Gyvenimas panėšėja į debesį, slenkantį dangumi, o mirtis panėšėja į debesies pasislėpimą už kalno. Kaip debesies neturi savosios esmės, taip ir žmogaus gyvenimas ir mirtis. Visa yra tuščia“.

Būties ir nebūties kategorijos yra taikomos tiktai sąlygoto reiškinių pasaulio karalystėje. Vis dėlto, kiekvieno žmogaus prigimtyje yra sėkla, kuri niekada nepraranda gyvybės, kuri yra skaidri kaip krištolas ir tyra savaime.

Tačiau kas kiekviename žmoguje liaujasi trokšti ir galvoti, kieno dėka jūs pakylate virš savęs, kad pasiektumėte nirvaną? Tai yra pats Tokumas. Jo karalystėje esate tapatūs su viskuo ir viskam.

Supraskite, kad nesuskaitoma daugybė daiktų, gyvų ar negyvų, organinių ar neorganinių, visi yra tapatūs Tokumui. Tai budos būseną, absoliutas ir visiškai nepriklausomas nesąlygotas pasaulis, kuriame esate vientisi su visata ir kartu kilę iš visatos.

Pradžioje iškėliau lazdą ir nupiešiau ratą ore. Jei galvosite, kaip atsakyti, kas tai buvo, nebus jokios naudos. Tačiau iškart suprasite, jei tik pajėgsite užkirsti kelią protavimui. Tą akimirksnį, kai trinktelėjau lazdos galu į stalą, visų mūsų protas susivienijo.

Tikiuosi, kad suprantate šią tiesą. Jei tikrai suprantate, tikiuosi, jog mokysite kitus, kad ir jie galėtų atsikratyti savo mąstymo, troškimų ir kančių.

Ačiū.

– *vertė J.V.*